

Nässjö kommun
kommunstyrelsen@nassjo.se

2020-01-31
1 (24)
Dnr 2019:7309

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Norråaskolan i Nässjö kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Norråsaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Norråsaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar arbetet med att vidta adekvata åtgärder utifrån sina analyser av undervisningens kvalitet. I detta ingår att rektorn försäkrar sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i all undervisning.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna på Norråsaskolan behöver utveckla undervisningen så att den stimulerar och utmanar alla elever att utvecklas så långt det är möjligt utifrån sina egna behov och förutsättningar

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 18 juni 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, [Box 156 221 00 Lund](#). Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2019:7309) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att skolan har ett regelbundet och systematiskt arbete för att följa upp och utveckla skolenhetens resultat. Rektor har organiserat skolans kvalitetsarbete så att eleverna regelbundet och tydligt involveras i uppföljningen. Rektor följer också upp undervisningen på övergripande nivå. Rektor leder analysarbetet och vidtar åtgärder för att möta de behov som identifierats. Rektor har organiserat arbetet så att lärare regelbundet träffas i olika forum för att samverka och utveckla utbildningen och nyanställda lärare får en planerad introduktion. Däremot visar granskningen att rektor inte systematiskt återkopplar till enskilda lärare kring deras undervisning. Av granskningen framgår även att skolan saknar strategier för ett övergripande jämställdhetsarbete. Även om Skolinspektionen väljer att inte lyfta fram jämställdhetsarbetet som ett utvecklingsområde visar granskningen ett behov av att rektorn utvecklar arbetet även inom detta område.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Rektor följer upp och analyserar utbildningen.

Granskningen visar att rektorn systematiskt följer upp skolans kunskapsresultat. Rektorn och lärare säger i intervjuer att rektorn redovisar skolans resultat i de olika ämnena och i alla årskurser och hur resultaten utvecklats över tid. De säger vidare att rektor uppmärksammar om det finns skillnader mellan flickors och pojkars resultat på gemensamma träffar med personalen. Rektorn säger i intervjun att hen även involverar personalen i arbetet med att följa upp skolans utveckling vad gäller

kunskapsresultaten genom att regelbundet ha samtal med lärargrupper i arbetslag eller ämnesarbetslag och genom att följa upp betygsresultaten två gånger om året. Enligt insänd dokumentation och intervjuer har skolan sedan flera år arbetat med så kallade resultatdialoger. Varje ämnesarbetslag har resultatdialoger för att öka medvetenheten hos lärare kring resultaten på skolan och för att analysera vilken effekt undervisningen har för resultaten. Rektorn deltar ibland i resultatdialogmötena och styr innehållet i resultatdialogerna genom att ange vilka frågor som ska diskuteras, enligt lärare och elevhälsa. Rektorn säger att skolan har uppmärksammat att det skiljer sig i kunskapsresultat mellan flickor och pojkar, att flickor har högre meritvärde än pojkar men att det är fler pojkar som är behöriga till gymnasiet. Rektorn säger att de resonerat på skolan kring orsaker och att de ännu mest sökt förklaringar på individnivå.

Granskningen visar att rektorn systematiskt följer upp undervisningen men främst ger återkoppling på övergripande nivå. Det framgår av intervjuer med rektorn, lärare och elever att rektorn gör regelbundna lektionsbesök och sedan något år tillbaka genomför så kallade rektorsronder varje vecka tillsammans med biträdande rektorn. Då genomför de observationer med ett speciellt fokus. Ett sådant fokus kan vara vilka arbetsformer som används i undervisningen eller hur användning av datorer ser ut, enligt rektorn. Dessa uppföljningar har, enligt rektorn, hittills visat att det sällan förekommer grupparbeten, att användningen av datorer varierar och att inte alla lärare anammat den beslutade lektionsstrukturen. Rektorn har även regelbundna möten med elevgrupper där hen följer upp elevernas upplevelse av undervisningen. Rektorn säger att uppföljningen visar att det finns en variation mellan olika lärare i vilken grad den överenskomna lektionsstrukturen genomförs.

Rektorn leder analysarbetet kring skolans samlade resultat och vidtar åtgärder för att möta flera av de behov som har identifierats. Rektorn säger i intervjun att skolan har flera identifierade utvecklingsområden som de arbetar med. På träffar i arbetslag och i ämnesarbetslag diskuteras skolans gemensamma utvecklingsområden och vilka åtgärder som skolan ska vidta för att höja resultaten. I insänd dokumentation framgår att skolan identifierat att elever når högre resultat i ämnen i vilka man arbetar mer processinriktat och arbetar mer formativt. Rektor säger att skolan arbetar för att ett sådant arbetssätt ska genomsyra hela skolans verksamhet. Rektor säger vidare att arbetet för att bättre möta de elever som har lätt för att nå kunskapskraven och att öka variationen i undervisningen också är områden som skolan behöver fortsätta att utveckla. Rektorn säger att några lärare för tillfället deltar i en utbildning i språkutvecklande arbetssätt som anordnas av Specialpedagogiska skolmyndigheten. Satsningen ligger i linje med att skolan har identifierat att undervisningen för elever med annat modersmål än svenska behöver utvecklas, enligt rektorn. Eleverna säger i

intervju att det snabbt händer något om rektorn får vetskap om att något inte fungerar och nämner till exempel att tiderna i schemat snabbt rättades till när eleverna upplevde att det var för lite tid mellan olika lektioner.

Granskningen visar att rektorn fördelar resurser efter elevernas behov. Av insänd dokumentation framgår att skolan har valt en resursfördelning som innebär att det finns två lärare per klass i så gott som samtliga ämnen. Lärarna ska planera, genomföra och utvärdera undervisningen tillsammans och arbeta flexibelt med sin elevgrupp. Därutöver har rektor fördelat extra resurser i form av en extra vuxen knuten till varje ny klass i årskurs sju i början av höstterminen. Rektorn ger också exempel på att extra lärarresurser riktats till årskurs sju för att bättre möta elevernas behov i ämnet matematik. Detta gjordes efter att skolan sett att flera elever inte fått betyg i ämnet i årskurs sex.

Nyanställda lärare ges en planerad introduktion

Av granskningen framkommer att alla nyanställda lärare får en välplanerad introduktion. I insänd dokumentation skriver rektorn att skolan har en introduktionsplan som hen följer. Varje nyanställd får en genomgång med skolledningen om vad som förväntas av dem, om mötesstrukturen på skolan och om var de kan hitta den information de behöver. Den nyanställda får också en mentor. I intervjuer med lärare och rektorn framgår att mentorns uppdrag är att introducera den nyanställda under den första tiden på skolan, förklara hur skolans rutiner fungerar, hjälpa till med det praktiska men också att vara en samtalspartner och ett bollplank. Lärare och rektorn säger också att eftersom skolan arbetar i tvålärarsystem blir det naturligt att de nya får stöd av sin klassrumskollega. Rektor följer inom två månader två lektioner som läraren och har därefter samtal med läraren om hur läraren upplever att arbete fungerar. Även i Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal framkommer att lärarna anser att skolans rutiner för att introducera nyanställda lärare fungerar bra.¹

¹ Skolinspektionens skolenkät, hösten 2018. Medelvärdet på personalens svar på påståendet *På den här skolan finns rutiner för att introducera nyanställda lärare i arbetet* är 7,2 på en tiogradig skala.

Skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn har uppmärksammat skillnader i resultat för flickor respektive pojkar, men att skolan saknar strategier för ett övergripande jämställdhetsarbete. Elevhälsan, lärare och rektorn säger att skolan saknar en gemensam plan för jämställdhetsarbetet. Elever säger i intervjuer att de sällan pratar om jämställdhet på lektionerna. Skolinspektionens enkät till elever och pedagogisk personal visar att de som svarat anser att det sällan pratas om jämställdhet på skolan.² I intervju med rektorn och lärare framkommer att rektorn följer upp flickors och pojkars resultat i samtliga ämnen och att de diskuterar flickors och pojkars resultat när de har resultatdialoger och på temadagar, men att analyserna mest sökt förklaringar på individnivå. Rektorn berättar i intervjun att hen uppdragit åt förstelärare och lärarna i ämnena matematik och idrott och hälsa att analysera resultaten i ämnena utifrån ett könsperspektiv, då de bland annat sett skillnader i resultaten mellan gruppen flickor och pojkar. I övrigt säger rektorn att hen inte följt upp undervisningen ur ett jämställdhetsperspektiv, då skolan arbetat med att utveckla andra områden som bedömts som viktigare. I intervjuer med elever, lärare och elevhälsorepresentanter ges exempel på att det finns inslag av arbete med jämställdhetsfrågor i undervisningen. Det framgår dock att detta oftast sker på förekommen anledning och på initiativ av elever eller lärare och att det inte är något som styrs eller följs upp av rektorn.

I arbetet med att utveckla skolan behöver rektor ge lärare tydligare återkoppling och i de fall det behövs även stöd

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar skolans pedagogiska utvecklingsarbete, men att det finns identifierade utvecklingsområden på skolan som rektor behöver leda på ett mer aktivt sätt. Rektorn har skapat förutsättningar för lärarna att samverka och lära av varandra i kollegiet genom en tydlig mötesstruktur. Skolan har en tydlig planering för betygs- och terminskonferenser, arbetslagsmöten och mötestid för lärandet i kollegiet. Representanter för elevhälsoteamet tillhör de

² Skolinspektionens skolenkät, hösten 2018. Medelvärde för elevernas svar i årskurs 9 på påståendet *I min skola pratar vi om jämställdhet* är 4,7 på en tiogradig skala. Medelvärde för personalens svar på påståendet *På den här skolan pratar vi om jämställdhet mellan könen* är 7,6 på en tiogradig skala.

olika arbetslagen på skolan och träffar därmed "sina" arbetslag varannan vecka på konferenstid. Skolan deltar även i kommunövergripande ämnesnätverk där lärare som undervisar i samma ämne från olika skolor regelbundet träffas för att utbyta erfarenheter kring undervisning och bedömning. Elevhälsoteamet säger att rektorn leder diskussionerna i de olika grupperna genom att lämna ut frågor som ska diskuteras i olika forum. Lärare säger emellertid att de sällan får återkoppling från skolledningen på de protokoll de lämnar till rektorn efter möten i olika grupper, vilket rektorn bekräftar i intervjun.

Rektor anger i insänd dokumentation att skolan de senaste två åren arbetar efter en skolutvecklingsmodell där pedagogerna utifrån sin egen undervisning identifierar utvecklingsområden för att få syn på vad som behöver utvecklas för att elevernas resultat ska bli bättre. Enligt rektorn upplever flertalet av lärarna att det arbetet lett till att de fått ökad kunskap om vad eleverna behöver utveckla. Tillsammans med förstelärare och elevfokusgrupper följer rektorn upp arbetet.

Rektor säger att hen använder de gemensamma mötena till att arbeta med skolans utveckling genom att tydligt beskriva för personalen goda exempel från forskning och vad eleverna upplever som god undervisning. Rektor säger vidare att hen också presenterar beslutade gemensamma strategier för skolans arbete på de gemensamma mötena. Rektor ger även regelbundet återkoppling till lärargruppen från de möten hen har med elever och från rektorsronderna. Det kan vara information om hur eleverna upplever att lärarna genomför undervisningen, exempelvis om lärarna arbetar utifrån den överenskomna lektionsstrukturen. Rektor säger vidare att medarbetarsamtalen har fokus på lärarens egen undervisning, betygsättning och arbetssätt. Rektor säger dock att det är svårt att mäta hur det går i klassrummet till exempel hur lärarna når fram till alla elever. Lärare säger emellertid i intervjun att de sällan får kontinuerlig enskild återkoppling utan det sker mer på övergripande nivå på arbetsplatsträffar eller i ämnesarbetslag. Lärare säger i intervjun att rektorn är tydlig med att den gemensamma lektionsstrukturen ska följas, men lärare och elever säger dock att det händer att lärare inte följer den.

Även om granskningen visar att rektorn också behöver utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan, bedömer Skolinspektionen rektorn behöver prioritera arbetet med att vidta adekvata åtgärder utifrån sina analyser av undervisningens kvalitet. Detta utvecklas nedan under avsnittet *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar arbetet med att vidta adekvata åtgärder utifrån sina analyser av undervisningens kvalitet. I detta ingår att rektorn försäkrar sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i all undervisning.

Granskningen visar sammantaget att rektorn på olika sätt skaffar sig en bild av undervisningens kvalitet och utvecklingsbehov. Det framgår av intervjuer och dokumentation att rektorn tillsammans med lärarna också arbetar för att utveckla de områden inom undervisningen som analyserna har visat behöver förstärkas. Dock visar granskningen att rektorns återkoppling kring identifierade styrkor och utvecklingsbehov i undervisningen främst riktar sig till lärarna som grupp och att rektorn inte kontinuerligt försäkrar sig om att det lärande som pågår i lärargruppen ger avtryck i alla lärares undervisning. Även om granskningen visar att sådana samtal sker vid de årliga medarbetarsamtalen bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver ha individuell återkoppling mer frekvent, inte minst med tanke på flertalet lärares upplevelse att återkopplingen endast sker i grupp. Även det faktum att Skolinspektionens granskning av undervisningen visar att det är skillnader i kvalitet i lärares undervisning styrker behovet av att rektorn behöver arbeta tydligt med att återkommande följa och stödja varje lärares utveckling av undervisningen.

Enligt 4 kap. 4-5 §§ skollagen (2010:800) ansvarar rektorn för att utbildningen systematiskt och kontinuerligt planeras, följs upp och utvecklas. Lärares kompetens är en avgörande faktor för elevers lärande.³ Därför är det viktigt att rektorn följer upp lärares styrkor samt inom vilka områden det kan finnas behov av kompetensutveckling och använder den informationen i sitt kvalitetsarbete. Rektorn kan använda denna information som stöd för att hitta förklaringar till hur resultaten ser ut. Enligt skolverkets allmänna råd för kvalitetsarbete bör rektorn utgå från sin analys av möjliga

³ Se exempelvis Håkansson, J & Sundberg, H. (2012) *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell forskning*, Stockholm: Natur och Kultur

orsaker till skolans resultat vid planeringen av utvecklingsinsatser.⁴ Att utgå från orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolans verksamhet. Insatserna kan därmed också jämnna ut eventuella skillnader inom skolan, mellan lärare, ämnen och årskurser. En del av ett utvecklingsarbete är att se till att lärare ges kompetensutveckling med utgångspunkt i de identifierade behoven.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn utifrån sin uppföljning av varje lärares undervisning ger alla lärare individuell återkoppling. Syftet med återkopplingen bör vara hur lärare i sin undervisning arbetar med de utvecklingsområden och de metoder som man tillsammans utarbetat på skolan. Rektorn behöver också se till att de lärare som behöver stöd eller kompetensutveckling i arbetet får det.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att lektionerna har överlag en tydlig struktur för inledning och avslutning. Även om flera lärare erbjuder eleverna en undervisning som är varierad och målfokuserad och innehåller ett aktivt lärarstöd, så finns det lärare som inte gör det. Granskningen visar också att lärare arbetar för att stärka elevernas självförtroende men att undervisningen inte stimulerar och utmanar alla elever. Specifikt gäller detta elever som med lätthet når kunskapskraven och behöver ytterligare utmaningar i

⁴ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98) *Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet*, Allmänna råd

undervisningen. Likaså framkommer i granskningen att elevernas möjlighet till aktiv medverkan och inflytande i undervisningen och över sitt eget lärande är begränsad.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Alla lärare tydliggör inte målen för undervisningen

Granskningen visar att det finns lärare som tydliggör målen för undervisningen men också att flera lärare inte gör det. I intervjuer med elevhälsa, lärare och rektor framkommer att rektorn beslutat att samtliga lektioner ska följa en gemensam struktur. Det ska finnas en tydlig beskrivning av arbetsområdets eller lektionens syfte, innehåll och tidsåtgång. Elever säger dock i intervju att det inte är alla lärare som gör så och att det finns lärare som är otydliga med att berätta varför och vad eleverna ska arbeta med under lektionen eller under en serie av lektioner med samma tema. Eleverna säger att några av lärarna visar målen och att övriga lärare gör det om eleverna frågar. Lärare och elever berättar i intervjun att det finns lärare som lägger upp information för respektive ämne på skolans lärplattform men eleverna säger att inte alla lärare gör detta. Där tydliggörs vad som ska göras och vad som kommer att bedömas. Lärare som Skolinspektionen intervjuat säger att de på olika sätt försöker förklara vad syftet och målen med lektionen är. En del lärare visar målen på whiteboardtavlan eller lägger ut målen på lärplattformen andra säger att de kommuniceras med eleven under tiden de arbetar formativt i undervisningen. Några lärare säger att eleverna inte förstår de abstrakta kunskapskraven och att lärarna tycker det är svårt att göra det tydligt och begripligt för eleverna. Skolinspektionens observationer visar att flertalet av de observerade lektionerna inleds på liknande sätt med insamling av mobiltelefoner, läraren går igenom vad lektionen ska handla om och vilka moment som ingår i lektionen. Endast en av de lektioner som Skolinspektionen besöker innehåller moment där lärare direkt eller indirekt gör hänvisning till mål och förmågor i läroplanen.

Rektorn säger att skolan har en målsättning att arbeta formativt i alla ämnen eftersom uppföljning visat att i de ämnen där lärare arbetar så når eleverna bättre resultat. Andra delar skolan arbetar med för att utveckla undervisningen är att koppla ihop undervisningen för eleverna så att det som gjordes igår, det som görs idag och det som ska göras i morgon tydligt hänger ihop, säger rektorn.

All undervisning är inte varierad

Granskningen visar att inte all undervisning är varierad och innehåller aktivt lärarstöd. Elever säger i intervjuer att det skiljer sig åt mellan olika lärare men att de sällan arbetar i grupp utan mestadels arbetar de själva på lektionerna. De säger också att det finns lektioner där de enbart skriver av från lärarens powerpointpresentation. Elever säger vidare att lektionerna i vissa ämnen i princip ser likadana ut varje gång. Även lärare säger att eleverna i de flesta ämnen arbetar enskilt eller i par och det är mycket sällan som lärare planerar för grupparbeten, då lärare upplever det ofta leder till konflikter bland eleverna. Lärare säger i intervjun att rektorn uppmärksammat dem på att eleverna framfört önskemål om fler grupparbeten och möjligheten att få arbeta med datorer. Elever säger i intervju att de flesta lärare hjälper dem när eleverna behöver hjälp. Elever säger också att de upplever att några lärare blir arga när eleverna inte förstår och säger att eleverna måste öva mer. Det förekommer också att läraren i stället för att förklara säger svaret eller upprepar sin förklaring en gång till utan att det leder till att eleverna förstår. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer arbetar elever enskilt eller två och två med samma arbetsuppgifter. Lärare går runt i klassrummet och hjälper de elever som räcker upp och de flesta lärare går också fram till elever som inte räcker upp och frågar hur det går för eleven.

Lärare arbetar för att stärka elevernas självförtroende

Granskningen visar att det finns exempel på att lärare arbetar för att stärka elevernas självförtroende. Elevhälsans representanter säger i intervju att elever uttrycker i samtal med dem att det är viktigt för eleverna att känna att läraren bryr sig om att eleven lyckas, och att läraren inte ger sig utan fortsätter att uppmuntra elev att jobba på. Elever säger i intervjun att det finns några lärare som verkligen peppar och uppmuntrar dem att fortsätta arbeta på. De säger vidare att de flesta lärare är bra på att ge elever beröm men att det finns lärare som inte är så bra på det. Några lärare säger att de bryter ner målen till flera mindre steg så att eleverna kommer att klara av dem och att målet på så sätt inte känns så avlägset. Någon lärare säger i intervjun att arbetet för att stärka eleverna också pågår utanför lektionssalen, när man till exempel träffar eleverna i korridoren och samtalar lite.

Elevernas delaktighet i undervisningen och det egna lärandet är begränsad

Granskningen visar att eleverna sällan är delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Eleverna säger i intervju att de mycket sällan är med och planerar vad de ska lära sig i de olika ämnena. De säger att det händer ibland, inför inledningen av ett nytt arbetsområde, att vissa lärare tar reda på elevernas förkunskaper kring området som eleverna ska arbeta med. Resultaten på Skolinspektionens enkät visar

att både lärare och elever upplever att eleverna i låg grad är med och påverkar undervisningens innehåll.⁵ Elever ger däremot något exempel på att de i något ämne varit med och utvärderat undervisningen. I intervjun med elevhälsoteamet säger de att skolan har ett elevfokus som också tar fasta på att eleverna ska göras delaktiga i undervisningen och utvärderingen av den. Någon lärare säger i intervju att hen pratar med eleverna enskilt efter varje moment, om hur eleverna tycker det går för dem och vad de tycker om undervisningen och arbetsområdet. Denna möjlighet finns i de ämnen där lärare undervisar parvis och det är en styrka, säger läraren. Andra lärare säger att det är svårt att hinna med den typen av samtal med eleverna och att det ibland enbart blir en utvärdering av undervisningen via samtal eller enkäter i slutet av terminen. Rektor säger i intervjun att det finns en stor spännvidd i hur lärare tar med eleverna i diskussioner om undervisningen. Rektor säger att några lärare har tydliga samtal om undervisningen med eleverna utifrån ämnets bedömningsmatriser men att detta inte görs av alla lärare. Skolan har organiserat tid för mentorn att diskutera med de 10 – 12 elever hen ansvarar för. Rektor säger att arbetet med elevernas inflytande i undervisningen är ett område som skolan behöver utveckla, men hittills inte arbetat så medvetet med.

Alla eleverna stimuleras och utmanas inte att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling

Granskningen visar att delar av undervisningen inte stimulerar och utmanar de elever som lätt når kunskapskraven. I intervjuer med lärare säger de att det är svårt att utmana de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Lärare säger att de oftare diskuterar hur de ska kunna ge stöd till elever som behöver stöd för att nå kunskapskraven. De säger vidare att för de elever som har svårt att nå målen finns det ofta material på en mer grundläggande nivå men att det saknas material som är mer utmanande. Lärare säger vidare att även om de anstränger sig för att alla elever ska känna sig utmanade hamnar fokus på att elever ska nå kunskapskraven och att det finns elever som inte blir utmanade. Lärare säger att de försöker tänka ut svårare och mer komplicerade uppgifter till eleverna. I vissa ämnen finns olika svårighetsnivåer i läromedlet men lärare säger att de gemensamma genomgångarna kanske hamnar på

⁵ Skolinspektionens skolenkät, hösten 2018 Medelvärde för elevernas svar i årskurs 9 på påståendet *Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll* är 4,0 på en tiogradig skala. Medelvärde för personalens svar på påståendet *Eleverna är med och påverkar undervisningens innehåll* 5,6 på en tiogradig skala.

en för låg nivå. Eleverna säger i intervjuer att det händer att i de ämnen de har två lärare, delar läraren upp eleverna i två olika grupper. De elever som behöver mer hjälp kan då få det och att de andra får lite svårare undervisning av den andre läraren. Eleverna ger också exempel på att det i en del ämnen finns annat material för elever som behöver och vill ha utmaningar. Rektorn säger i intervjun att arbetet för att bättre möta de elever som har lätt för sig är ett utvecklingsområde som skolan arbetat med i flera år, och att det är ett fortsatt område som skolan behöver utveckla. Detta stärks av Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal där Norråsaskolans lärare svarar med låga värden både vad gäller att ge elever stimulans och utmaningar⁶ och också hur de kan anpassa undervisningen efter elevens behov⁷.

Sammantaget visar granskningen att det finns skillnader i kvalitet i undervisningen vid Norråsaskolan. Skolinspektionen bedömer att skolan främst ska fortsätta att utveckla arbetet med att skapa förutsättningar för alla elever att utvecklas så långt som möjligt. Detta beskrivs närmare nedan under *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna på Norråsaskolan behöver utveckla undervisningen så att den stimulerar och utmanar alla elever att utvecklas så långt det är möjligt.

Skolinspektionens granskning visar sammantaget att undervisningen på Norråsaskolan i alltför stor utsträckning genomförs så att alla elever arbetar med samma uppgifter oavsett elevernas förutsättningar. I intervju med lärare framgår att de i högre utsträckning diskuterar hur undervisningen ska anpassas efter elever som har svårt att nå kunskapskraven än elever som har lätt för att nå dem.

⁶ Skolinspektionens skolenkät till pedagogisk personal, hösten 2018. Medelvärde på frågan *Jag har utrymme att ge stimulerande uppgifter till alla elever* är 5,4 på en tiogradig skala

⁷ Skolinspektionens skolenkät till pedagogisk personal, hösten 2018. Indexvärdet avseende området *Anpassningar efter elevens behov* är 6,8 på en tiogradig skala.

I skollagen 3 kap 2 § anges att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn i det fortsatta arbetet för att utveckla undervisningen fokuserar på att tillsammans med lärarna utveckla arbetet med att planera och genomföra undervisning så att utmaningar kommer alla elever till del. Skolinspektionens granskningar visar att undervisningens svårighetsgrad oftast läggs på en medelnivå och lika för alla elever. För elever som är extra intresserade och nyfikna kan det innebära att undervisningen inte blir tillräckligt utmanande eftersom eleverna tenderar att få göra mer av samma – skriva mer än andra i en uppgift eller arbeta med något helt annat under tiden de väntar in att övriga elever ska bli färdiga.

Mot bakgrund av de slutsatser som Skolverket drar, angående undervisning för högpresterande elever, att undervisningen inte ska bedrivas utifrån specifika metoder utan snarare ett flexibelt innehåll, vill Skolinspektionen betona vikten av att i högre grad utveckla uppgifter som kan fördjupas och genomföras utan att det finns ett "tak".⁸ Därutöver är det, enligt Skolinspektionens tidigare erfarenheter, av betydelse att lärare inte bara erbjuder utan också uppmuntrar elever att ta sig an uppgifter av fördjupande karaktär snarare än fler uppgifter på samma nivå om de snabbt blir klara.⁹

Avslutningsvis rekommenderar Skolinspektionen att rektorn utvecklar rutiner och former för att följa upp arbetet med att utveckla en utmanande undervisning och lärares arbete med att ge elever stöd i att ta sig an mer utmanande uppgifter, samt inkluderar detta i skolans systematiska kvalitetsarbete.

⁸ Skolverket (2012) *Högpresterande elever, höga prestationer och undervisningen*. Rapport 379, Stockholm, Fritzes

⁹ Skolinspektionen (2016) *Utmaningar i undervisningen: Många elever behöver mer stimulans och utmaningar*. Tematisk analys, Stockholm

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att skolan har ett samlat arbete för att skapa och upprätthålla studiero. Arbetet leder till att eleverna i hög utsträckning har studiero på lektionerna. Granskningen visar också att Norråsaskolan har ett pågående medvetet arbete för att skapa en trygg skolmiljö för eleverna. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Lärarna arbetar med gemensamma insatser för att skapa och upprätthålla studiero på lektionerna

Granskningen visar att skolan arbetar förebyggande och åtgärdande för att skapa studiero. Arbetet leder till att eleverna i hög utsträckning har studiero på lektionerna. Av intervjuer med elever, elevhälsa, lärare och rektor framkommer att skolan har gemensamma ordningsregler. Enligt rektor har hen bestämt att det ska vara en tydlig skillnad mellan rast och lektion, vilket ska tydliggöras genom att eleverna ska lämna in sina mobiltelefoner, ta av sig jackor, luvor eller kepsar, ställa sig bakom bänken och invänta att läraren sagt att det är tillåtet att sätta sig på stolen innan lektionen börjar. Det är också bestämt att eleverna ska ha bestämda platser. Eleverna och rektor säger i intervjun att skolans ordningsregler är framtagna av elever och diskuterade i elevrådet. Lärare och elever säger i intervju att inte alla lärare gör likadant om någon elev bryter mot reglerna till exempel om man kommer försent, tuggar tuggummi eller har luva på. Lärare säger dock i intervju att eftersom de oftast är två lärare finns det möjligheter att bibehålla studieron även om någon elev behöver tillrättavisas.

Rektor säger att arbetet med lektionsstrukturen är viktig för att upprätthålla studiero. Rektor säger att när skolan får in nya lärare kan det vara svårt för alla att

hålla i arbetet med lektionsstruktur och ordningsreglerna och det gemensamma arbetet med lektionsstrukturen behöver därför uppmärksammas igen i början på vårterminen. Lärare säger i intervjun att rektorn återkommande påtalar vikten av strukturer både vad gäller lektionerna och arbetet med värdegrund. Lärare ger exempel på att de alldeles nyligen haft en diskussion om hur undervisningen påverkas av att elever inte har material med sig till lektionerna och hur lärare ska agera när det sker. Skolinspektionens observationer visar att flertalet av de observerade lektionerna inleds på liknande sätt med insamling av mobiltelefoner, läraren går igenom vad lektionen ska handla om och vilka moment som ingår i lektionen.

Lärare säger i intervju att personalen regelbundet har diskussioner om vilka gränser skolan har, och att de i huvudsak har en gemensam hållning kring vad som tolereras. Elevhälsans personal och eleverna säger i intervju att säger att studieron kan variera mellan klasser och ämnen, men att det överlag råder god studiero på skolan. Rektor säger dock att hen vet att det finns elever, framför allt flickor, som väljer att inte rätta upp handen på grund av att andra elever pratar rakt ut i klassrummet. Under så gott som alla Skolinspektionens lektionsobservationer ses eleverna arbeta utan att störa varandra.

Skolan arbetar medvetet främjande och förebyggande

Granskningen visar att det på Norråsaskolan pågår ett medvetet arbete för att skapa en trygg skolmiljö för eleverna. Skolan har sedan flera år ett aktivt trygghetsteam som omfattar lärare, elevhälsa, rektorn och övrig personal.

Trygghetsteamet träffas varannan vecka och har gemensamma diskussioner kring skolans värdegrundsarbete och annat som är aktuellt, enligt elevhälsan. Det finns också i varje klass två elever som kamratstödare som träffar trygghetsteamet en gång i månaden. Elevhälsan, lärare och rektorn ger exempel på att det finns kill- och tjej-grupper i några klasser och att mentorerna där arbetar för att flickorna ska komma till tals. Att skolan anställt trygghetsvårdar är också exempel på vidtagna åtgärder som en följd av skolans trygghetsarbete, enligt rektorn. Elevhälsan och rektor berättar också att när eleverna kommer nya till skolan i årskurs sju finns det en extra vuxen knuten till varje klass under den första tiden. Den vuxne följer bland annat eleverna för att skapa trygghet i lokalerna och vid förflyttning i den nya miljön. Elever säger i intervjuer att det finns vuxna ute på skolan som alltid säger god morgon när eleverna kommer och att det också finns någon vuxen tillgänglig när de ska gå hem för dagen.

Analys av kartläggningar leder till åtgärder

Samtliga intervjugrupper säger att skolan årligen genomför trygghetsenkäter och trygghetsvandringar för att upptäcka områden som kan upplevas otrygga för eleverna. Skolsköterskan genomför regelbundet hälsosamtal med eleverna där det också ingår att kartlägga hur elever upplever tryggheten på skolan. Skolan genomför regelbundet också trygghetsenkäter som alla elever får svara på individuellt. Vid de tillfällen som kamratstödjarna träffar trygghetsteamet följer trygghetsteamet upp hur det ser ut i respektive klass genom att kamratstödjarna bland annat svarar på en enkät. Eleverna säger att de tycker att det är bra att kamratstödjarna får utvärdera klimatet i klasserna regelbundet när de träffar trygghetsteamet. Detta gör att rektor får en aktuell bild av hur tryggheten och studieron ser ut på skolan, enligt samtliga intervjugrupper. Varje år sammanställer och analyserar rektor och elevhälsa resultaten från trygghetsvandringarna tillsammans med resultat på trygghetsenkäter och skolsköterskans hälsosamtal. Resultaten redovisas för all personal, enligt elevhälsans personal och rektorn. Elevhälsans personal och rektor säger vidare att resultaten har lett till olika trygghetsskapande satsningar såsom att skolan satt in vuxna på otrygga platser och att duschväggar monterats i omklädningsrummen.

Personalen har i flera avseenden ett gemensamt förhållningssätt

Elevhälsan och rektorn berättar i intervjuerna att skolans personal har nolltolerans mot kränkningar och att alla vuxna ingriper omedelbart om en sådan situation skulle uppstå. Eleverna säger att de vuxna ingriper om det hänt något eller går fram till eleverna spontant och frågar hur de mår och eleverna säger att de kan vända sig till vilken vuxen som helst om det skulle behövas.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen för bedömningen är att rektorn följer upp analyserar eventuella skillnader i betyg i olika ämnen och årskurser. Rektor för

regelbundet diskussioner med lärarna utifrån dessa uppföljningar och analyser. Rektorn ger förutsättningar för lärare att träffas för att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Lärare använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och använder Skolverkets stödmaterial.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Uppföljning och analys av bedömning och betyg diskuteras

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar betygen och eventuella skillnader i betyg i alla ämnen och årskurser, mellan pojkar och flickor, mellan resultat på nationella prov och slutbetyg och hur skillnaderna ser ut över tid. Det framgår av både inskickad dokumentation och intervju med rektor att hen uppmärksammat avvikelser. De avvikelser som rektorn har uppmärksammat är bland annat att de höga betygen är svåra för eleverna att nå framför allt i årskurs sju och att det tidigare funnits en stor diskrepans mellan elevernas betyg i årskurs sex och sju. Rektorn har också uppmärksammat och att det finns skillnader i meritvärde och godkända betyg mellan gruppen flickor och pojkar och att det är stora avvikelser mellan resultat på nationella proven och slutbetygen. Uppföljningen har lett till att lärarna och rektorn har haft flera diskussioner för att skapa samsyn i bedömning i allmänhet och också mer precist kring bedömning av nationella prov. Rektorn säger vidare att samtal kring exempelvis enskilda lärares bedömning och kring de skillnader som rektorn kan se vid uppföljning av lärarens betygsättning förs på medarbetarsamtal.

Lärare har möjligheter att tillsammans arbeta med bedömning

Lärare säger i intervju att rektorn regelbundet för diskussioner i ämneslagen kring olika avvikelser mellan ämnen, flickor och pojkars resultat, olika resultat i olika undervisningsgrupper och resultat på nationella prov. Diskussionerna har lett till att, samtliga lärare som undervisar i ämnena deltar i rättningsarbetet, enligt rektor och lärare. Skolan har också arbetat för att tydliggöra vilka krav som eleverna ska uppnå för de olika betygssstegen. Resultatet av arbetet är att avvikelserna mellan årskurs sex och sju har minskat.

Granskningen visar att rektor ger förutsättningar för lärare att träffas för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Rektorn och lärare säger i intervjuer att ämnesarbetslagen på skolan träffas var fjärde vecka och att de varje termin samtalar om bedömning och betygsättning i så kallade resultatdialoger. I resultatdialoger deltar alla lärare som undervisar i ett visst ämne på skolan, säger rektorn. På skolan

finns det som minst två lärare som undervisar i samma ämne vilket gör att alla har åtminstone en kollega att diskutera med, enligt rektorn. Vid dessa träffar diskuterar lärarna frågeställningar som rektorn styr. Rektorn säger att skolan tidigare haft pedagogiska caféer med diskussioner om hur bedömningen ska göras av elevers kunskaper i de årskurser det inte finns nationella kunskapskrav för att skapa samsyn för att göra bedömningar. Lärare säger i intervjun att rektorn vid de individuella medarbetarsamtalen efterfrågar hur lärare bedömer elevernas kunskaper. Det har då varit samtal kring hur betygen B och D används, och om lärare är för hårda i sin bedömning och sätter för låga betyg, enligt lärare och rektorn. I Nässjö kommun finns det kommunövergripande ämnesnätverk där Norråsaskolans lärare deltar. De träffas två gånger per läsår, enligt rektorn. Lärarna säger i intervjun att träffarna i ämnesnätverken är en del i arbetet med att säkerställa att de gör en likvärdig bedömning i ämnet.

Granskningen visar att lärare använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Lärarna uppger att de regelbundet diskuterar bedömningsfrågor. De säger också att de hjälps åt med bedömningar av elevers arbeten. Det kan vara lärare som undervisar i samma klass och också lärare som undervisar i samma ämne men i annan årskurs. De flesta lärare arbetar tillsammans på lektionerna med sin "tvålära kollega" och detta ger, enligt lärarna, goda förutsättningar att tillsammans också bedöma elevernas arbete. Det är tillsammans med "tvålära kollegan" som det mesta av bedömningsarbetet sker enligt lärare och rektorn. Det förekommer även att lärare spontant pratar med andra kollegor inför bedömning av elevers prestationer. När de nationella proven ska rättas är samtliga lärare som undervisar i ämnet med i rättnings- och bedömningsarbetet, oavsett om de undervisar i en årskurs som deltagit i proven eller inte. Detta är ännu ett sätt för att säkerställa att skolans undervisning och bedömning är likvärdig, enligt rektorn. Lärare säger att i de ämnen där det inte finns så många lärare på skolan, till exempel i ämnet musik, används Skolverkets bedömningsmaterial.

På Skolinspektionens vägnar

X Mats Lundqvist

Enhetschef
Signerat av: Mats Lundqvist

X Yrsa Alm Holmkvist

Föredragande
Signerat av: Yrsa Alm Holmkvist

I handläggningen av ärendet har även Maria Lundström medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 4 och 6 december 2019. Besöket genomfördes av Yrsa Alm Holmkvist och Maria Lundström.

Norråaskolan är en kommunal skola i centrala Nässjö. Skolan omfattar årskurserna 7-9 och har vid besöket 466 elever. Skolan leds av en rektor.